

Kweekverslag van de Marokkaanse Huisgors

(Emberiza s. Striolata)

Beknopte inleiding

Deze ongeveer 15cm lange huisgors is een vogelsoort die als verspreidingsgebied bijna geheel Noord-Afrika, delen van Azië en India heeft. Dit geldt voor beide nominaat-vormen, de *Emberiza striolata* en de *Emberiza saharea* hoewel de laatste een iets beperkter verspreidingsgebied heeft. *Emberiza striolata* heeft nog als beschreven (onder)soorten de *E. striolata striolata*, de *E. s. saforator* en de *E. s. jebbelmarrae*. *Emberiza saharia* heeft nog als beschreven (onder)soorten de *E. saharia saharia*, de *E. s. sanghae* en de *E. s. theresae*. Dit alles volgens bron avibase- the world bird database. De onderlinge verschillen zijn echter zo klein dat niet iedereen deze opvattingen deelt en de huisgorzen in twee kampen verdeelt, nl. de *Emberiza striolata* en de *Emberiza saharea*. Ik ben geen veldwetenschapper of soortbeschrijver, dus ik kan u niet vertellen hoe het soms zit ik kan u echter alleen voor de volledigheid hierop wijzen. De grootste uiterlijke verschillen tussen beide huisgorzen is dat de *Emberiza s. striolata* in de grijze kop, nek en hals vaal zwarte en witte bestreping heeft en de snavelkleur tweekleurig is, bovenkant snavel zwart en onderkant snavel geel. De *Emberiza s. saharea* heeft daarentegen een geheel gele snavel en mist de vaal zwarte bestreping in het grijs van hals, nek en kop. Dit alles is overigens het duidelijkst te zien bij de mannen. Voor de kleurschakeringen van de vogels verwijs ik u graag naar de bijgeleverde foto's, want soms zegt een foto meer dan duizend woorden, toch? Zo is o.a. duidelijk het geslachtsverschil te zien tussen man en pop. De huisgors leeft voornamelijk in een droog landschap. Echter wel altijd in de buurt van nederzettingen waar deze soort voedsel en nestgelegenheid vindt. Deze van origine bergvogel is dus een echte cultuurvolger geworden en is te vergelijken met onze eigen huismus in zijn doen en laten. Zo is het voedsel opneemgedrag vergelijkbaar. Het voedsel bestaat uit diverse plantendelen en zaden, maar ook afvalrestjes van de mens staan op het menu, bin, brood of rot. Het nestelen is ook te vergelijken met de huismus. Alle gaten en openingen van gebouwen kunnen in aanmerking komen om een nest in of op te bouwen. De naam huisgors is in deze een naam die niet misstaat. De vogels leven echt om en in

de huizen ets zijn soms een lastpak voor de mens, omdat ze niet schuwen etenswaren te stelen uit de huizen. Als nestmateriaal komen de diverse plantaardige delen en dierlijk haar in aanmerking als haarwortels, droge grasstengels, geitenhaar, etc. Daarvan wordt een komvormig nestje gebouwd, waarin gemiddeld 4 eitjes worden gelegd, die grijs/ vaalwit zijn met over het gehele ei gemarmerde zwart/bruine vlekjes. De eitjes worden hoofdzakelijk door de pop uitgebreed gedurende ongeveer 14 dagen. De man zit vaak niet ver van het nest op een verhoging zijn liedje te verkondigen en het nest te bewaken tegen rivalen. AN er jongen zijn, worden deze met verve bewaakt en verdedigd tegen elk soort van gevaar. De eerste levensdagen worden de jongen uitsluitend gevoerd met dierlijk voedsel dat bestaat uit verschillende mugjes en vliegjes etc. en daarna wordt geleidelijk overgestapt op hard voedsel zoals zaden e d. De Jongen vliegen op een leeftijd van ongeveer 14 dagen uit en worden nog enige tijd gevoerd en verdedigd, daarna mogen ze het zelf uitzoeken van de oudervogels. De jongen lijken bij het uitvliegen op de pop. Dit is een overlevingstactiek om jonge mannen de kans te geven volwassen te worden, want ze kunnen vooral in de broedtijd geen andere mannen verdragen en op vrouwtjes wordt minder fel gereageerd. In de natuur wordt erin één broedseizoen verscheidene nesten met jongen grootgebracht, als het ze gegund is.

Aanschaf en kweek

Tijdens een bezoekje aan een Belgische vogelhandelaar zag ik tussen vele soorten tropische vogeltjes een koppel vogeltjes zitten, dat leek op onze eigen heggenmus. Goed bekeken en hoe langer ik keek kon ik steeds meer aan de vogels ontdekken en bleek dit bruin gekleurde vogeltje toch niet zo saai te zijn qua kleur. De soort intrigeerde mij. Het koppel had duidelijke kleurverschillen tussen man en pop en waren goed in conditie. Omdat ik de vogeltjes mooi vond en nog een vluchtje leeg had staan, ging ik over tot koop. Thuis heb ik de vogeltjes eventjes in een broedkooi gedaan om ze te laten acclimatiseren en om te kijken hoe mooi de vogels eigenlijk van tekening waren en, vooral niet onbelangrijk, welke soort het precies was, want ze werd verkocht onder de naam huisgors. Meteen in de boeken en op internet gekeken bij een bekende, want ik ben, geloof ik, nog een van de weinigen die geen computer heeft. En, ja hoor, het was de Marokkaanse huisgors (nominaat-vorm). Nadat de vogeltjes volledig aan mijn voedingswijze gewend waren, bracht ik de vogels naar buiten en kregen zij een volièrre tot hun beschikking van ongeveer 2,5m breed x 2,3m diep x 2m hoog. Als voeding kregen ze bij mij een zaadmengeling van tropische en wildzangzaden en eivoer met daarin pinky's. Alles werd goed gegeten. Zondag 6 mei zag ik de pop met kokosvezel slepen en dit naar een open gezaagd natuurbroedblokje brengen zoals die oorspronkelijk bedoeld zijn voor de mezenkweek. Het nest wordt in langzaam tempo gebouwd door de pop. Als afwerking gebruikte zij wit/grijs sisaltouw en wat lichtgekleurd dierlijk haar. Het hele bouwproces duurde tot 13 mei. De pop kreeg van de man daarna een dagje vrij en deze begon pas met treden op 15 mei. De man helpt niet echt mee aan het nest, maar zingt voortdurend zijn me niet zoveel zeggend liedje. Hij deed echt wel zijn best, hoor, maar als je vogelzang van blauwborst, roodkeelnachtegaal etc. gewend bent. Tja, dan ben je een beetje verwend, De man joeg, nu het nestje bijna klaar was, op de pop op een typische gorzenmanier. Dit gaat er onder dreigend gefluit fel aan toe en zo vallen ze soms tezamen uit de lucht tijdens een gevecht en gaat het gevecht op de grond gewoon verder. Om vervolgens gezamenlijk op een tak te vliegen en elkander vol liefde te gaan voeren. Raar maar waar. Het paren van de vogels is te vergelijken met dat van de huismus. Man en pop zitten op de grond, de man roept zijn baltsroep, de pop drukt zich tegen de grond en begint heftig met haar vleugels te trillen, de man komt met de vleugelpunten naar beneden gericht en de staart recht omhoog al hippend en dansend op de pop af en bespringt haar. Op 18 mei zie ik bij controle het eerste in mijn ogen verhoudingsgewijs grote ei liggen, ik heb het eventjes aangekeken. Maar de pop ging niet direct

zitten en ik had besloten het ei maar niet te rapen om verstoring van het nest te voorkomen. Op 21 mei is het vierde ei gelegd en vanaf deze dag zat de pop vast op het nest. De man bewaakte het nest en liet als ik in de buurt was, zijn alarmroep horen. Als de pop eventjes van het nest afging om zich te ontlasten en wat te gaan eten, ging de man op de nestrand zitten om de boel te bewaken. Broeden doet hij echter niet. Zondag 3 juni in de ochtend vond ik bij de deur van de volière eierschalen en dat kon maar één ding betekenen: jongen. Beide oudervogels gingen vooral vanaf de geboorte van de longen op insectenvangst. Dit constateerde ook door

observatie van de vogels om hun gedragingen in verschillende stadiums van het kweekproces te ervaren. Het vereiste (levende) voer werd dan ook door mij verstrekt in de vorm van weideplankton en de vogels maakten daar maar al te graag gebruik van. Wat mij opviel bij de Marokkaanse-huisgors-jongen was de geelachtige huid met daarop de zeer lichtgrijze donsveertjes. Ik vond het zeer apart om te zien en was erg verbaasd erover. Naarmate de jongen ouder werden, verdween de lichte kleur van huid en donsveren. Mooi was ook de bloedrode kleur van de binnenkant van de snavel met de felgele snavelranden eromheen. Op de vijfde dag ringde ik met de adviesmaat van 2,7mm zoals opgegeven in de ringmaatlijst van de N8V1r. Dit was echter wel een adviesmaat, want er stond een klein sterretje bij en de ringmaat met naam was vet gedrukt. Dit bracht mij in verwarring.

Had ik met een Europese vogelsoort te maken (vogelsoort uit Marokko)? De soort is slechts een paar maal gezien als dwaalgast in het zuidelijkste puntje van Spanje en daarom betiteld als dwaalgast met daarom de verplichting tot ringen met een Europese ring. Ik wist het niet en na veel zoekwerk ben ik er nog steeds niet uit of de soort nu als een inheemse geringd moet worden met een wettelijk vastgestelde ringmaat en aan de daarbij behorende speciale Europese ring moet voldoen, ik heb de gok maar niet genomen en de jongen zoals eerder

beschreven met de adviesmaat van de NBvV van 2,7mm Europese ring geringd, die overigens in mijn visie te klein is voor deze soort. Ik heb in mijn kwekersverleden vele vele jongen geringd van allerlei pluimage en van grote naar kleine soorten, maar deze jongen waren op de vijfde dag voor mij bijna niet meer te ringen met 2,7mm. Het is zelfs zodat er één een beschadigde poot eraan heeft overgehouden en dat kan toch niet de bedoeling en in het welzijn van de vogels zijn? Misschien dat de NBvV hierin duidelijkheid kan verschaffen. Naarmate de jongen ouder werden, werd er steeds meer eivoer en zaad aan de jongen gevoerd en werd het levende voer door de oudervogels afgebouwd. Ik bood het ze wel aan, maar ze regelden dit zelf zo. Zaterdag 15 juni was het vrij rumoerig in de kooi. Eventjes gekeken en ja hoor, de jongen waren uitgevlogen, althans ze deden hun stinkende best. Na enkele dagen zag ik dat de jongen zich steeds beter konden verplaatsen. Ongeveer een week na het uitvliegen zag ik dat de pop het oude nest weer wat aan het opknappen was en niet veel later zag ik dat het eerste ei van ronde 2 gelegd was. De pop begon zich steeds minder met de jongen te bemoeien en de man nam eigenlijk de taak volledig op zich. Na 32 dagen waren de jongen uit ronde 1 zelfstandig. Er volgden nog een ronde 2 en 3 die mij ook jongen hebben

gebracht Steeds werd hetzelfde nest gebruikt na enig reparatiewerk door de pop en alles verliep eigenlijk identiek in alle rondes.

Het enige verschil was dat ik de overgebleven jongen van ronde 2 en 3 geringd heb met een 2,8mm ring. Vanwege de vervelende ervaring uit ronde 1 Ik had als proef het eerstgeboren jong van ronde 2 nog geringd met 2,7mm op een leeftijd van 3 dagen, want dit gins dan viel weer vrij goed. Maar dit long werd er zonder pardon uitgegooid door de ouders en dat was iets wat zij bij geen enkel ander jong had gedaan Daarom gebruikte ik dus 2,8mm of 2,9mm, wat goed is te noemen, als men op de vijfde dag. de "normale" gangbare ring-dag, wilt ringen Het is ook bij het ouder worden van de jongen en bij volwassenheid van de jongen een prima goed sluitende ringmaat die er met geen mogelijkheid op een normale manier is at te halen De adviesmaat voor deze vogels zou in mijn ogen 2.8 of 2.9 mm moeten zijn en op deze maat moeten worden vastgesteld. De kweek met de Marokkaanse huisgors is een verrijking geweest voor mijn kweekervaring, waarop ik toch weer trots ben dat die is gelukt. Insturen voor een oorkonde op de bondsshow in Apeldoorn zal, zolang er bij mij twijfel blijft bestaan over de juiste kwalificatie van Europese soort of met en de daarbij behorende ringen, niet door mij gebeuren. Op zich jammer (voor mij), maar doormiddel van dit kweekverslag met bijbehorende foto's is in ieder geval bewezen dat ze te kweken zijn en er weer een soort op de positieflijst geplaatst kan worden.

Op naar de volgende uitdaging.

Tekst A. Bakker,
Foto's familie Bakker.